

מבוא לניתוח יצירת אמנות – א Introduction to Art Analysis - 1

סמסטר א' תשע"ג

2 ש"ס

סוג המסגרת: שיעור

שם המרצה: ד"ר נעמי מאירי-דן

טלפון:

דואר אלקטרוני: meiri@post.tau.ac.il

שעות קבלה:

לפי תאום מראש

תאור הקורס

"לדעת לראות" (לאונרדו דה וינצ'י); "ככל שאתה יודע יותר, אתה רואה יותר" (אלדוס האקסלי) – מטרת הקורס היא להקנות מיומנויות תיאור, ניתוח ופרשנות של דימויים חזותיים, באשר הם. אלו לצד אלו ייבחנו המרכיבים הצורניים והתכניים, תוך עיון בהקשרים השונים שבהם נעשתה היצירה ושאליהם יועדה.

במהלך הסמסטר ייבחנו האופנים השונים שבהם קולט האדם מסרים חזותיים – ברמה החושית והתפיסית, כאחת, על מנת לאפשר לסטודנט לגבש לעצמו הבנה בתהליכי התבוננות, שתהא בסופו של דבר לא רק מושכלת ומלאה, אלא גם ביקורתית ובעלת פוטנציאל ליצירה עצמאית בשדה האדריכלות.

בין היתר יידונו הסוגיות הבאות:

- מהי אמנות? מה בין אמנות לאומנות? ומה בין אמנות טובה לאמנות שאינה טובה?
- תגובה חושית למרכיבים צורניים, דוגמת קו (ותנועה), צבע (ואור), תבנית וקומפוזיציה, והקשר האפשרי ביניהם לבין תכניו ומשמעויותיו של ההיגד החזותי;
- מלה ותמונה – על היחס המורכב בין המדיום הטקסטואלי למדיום החזותי;
- מקור ומקוריות – על הפנייה של היוצר לעבר /או לקיים לצורך העמדה של מסר חדש וייחודי;
- האני הפרטי והעולם הסובב – מה משמעותה של "שפה אישית" ומה מקומם של משתנים תרבותיים ובין-תרבותיים?

"The more you know, the more you see" (Aldous Huxley) – The aim of this course is to acquire skills of description, analysis and interpretation of works of art. Sensual data received in the eye and perceptual information processed in the brain will be examined in order to understand how and why we see and conceive visual messages,

in general, and painting, sculpture and architecture, in particular.

דרישות הקורס

נוכחות,
השתתפות,
קריאה (הן במהלך הקורס והן לקראת הבחינה),
בחינה

מרכיבי הציון הסופי

בחינה (שבמסגרתה תיבדקנה גם מטלות הקריאה)

בחינה

בחינת רב ברירה, המבוססת על התבוננות בדימויים חזותיים. בחלק מן השאלות יתבקש הסטודנט לזהות את הדימוי ו/או לנמק את הבחירה שבחר.

נושאי הקורס (נתון לשינויים)

מבוא – חמש שאלות והמון תשובות אפשריות

1. מהי אמנות?
2. מה בין אמנות לאומנות (art vs. craft)?
3. מה בין אמנות טובה לאמנות שאינה טובה (ואפילו רעה)?
הדיון יכלול, בין היתר:
 - א. התייחסות לסוגיית זיקתה של האמנות למציאות הקיימת/ נראית
 - ב. התייחסות למושגים "קיטש" ו"יצירת מופת" כמייצגים אפשריים של הקצוות
4. מדוע חשוב/ צריך ללמוד על אמנות?
5. ואיך עושים את זה?

"לדעת לראות" + "ככל שאתה יודע יותר, אתה רואה יותר"

על "מעגל התקשורת החזותית" ועל ההבדל שבין תגובה/ קליטה חושית לתגובה/ קליטה תפיסתית (או בין חישה לתפיסה)

המרכיבים הצורניים של יצירת האמנות

1. קו
2. צבע

המרכיבים התכניים של יצירת האמנות

1. המודל הסמיוטי (Semiotics) – דנוטציה וקונוטציה

2. המודל האיקונוגרפי (Iconography) – על תהליך ההתבוננות: תיאור (השלב הקדם איקונוגרפי), ניתוח (השלב האיקונוגרפי) ופירוש (השלב האיקונוולוגי)
3. על השימוש שעושה האמנות החזותית במקורות חזותיים:
 - א. סכימה איקונוגרפית
 - ב. סכימה סגנונית
 - ג. יצירה בודדת
 - ד. "מערך תרבותי" כולל

רשימת ספרות (נתון לשינויים)

- ר. בארת, "הרטוריקה של הדימוי" (1957), מתוך: ת. ליבס, מ. טלמון (עורכות), *תקשורת כתרבות*, מקראה, כרך א – טלוויזיה כסביבה של תרבות היום-יום, האוניברסיטה הפתוחה, תל אביב 2003, 259-271 (חובה).
- מ. ברינקר, *אסתטיקה כתורת הביקורת – סוגיות ותחנות בתולדותיה*, ספריית "אוניברסיטה משודרת", תל אביב תשמ"ג.
- א.ה. גומברוך, *קורות האמנות*, תל אביב תשמ"ב (1950, 1972).
- א. מישורי, *תולדות האמנות: מבוא כללי*, האוניברסיטה הפתוחה, תל אביב תש"ס.
- ה. קרייטלר, ש. קרייטלר, *מבוא לפסיכולוגיה של האמנויות*, תל אביב תש"מ (תשל"ב) (חובה), על פי הנחיות מדויקות שיינתנו במהלך הקורס).
- מ. שאפירו, "מלים ותמונות: על המילולי והסמלי באיור של טקסט", מתוך: מ. שאפירו, *מבחר מאמרים בתולדות האמנות*, תל אביב 2003, 23-89.

J. Berger, *Ways of Seeing*, London 1972.

ובמיוחד פרק 3, שתרגום שלו מופיע ב: *מוזה – רבעון לאמנות*, 5 (יולי 2001), 48-40.

B. Fletcher, *History of Architecture*, Oxford 1998 (1896).

J. Hall, *Dictionary of Subjects and Symbols in Art*, New York 1974.

H.W. Janson, *History of Art*, New York 1995 (1962).

P.M. Lester, *Visual Communication – Images with Messages*, Belmont 2000

(חובה, על פי הנחיות מדויקות שיינתנו במהלך הקורס).

J. Summerson, *The Classical Language of Architecture*, London 1995 (1963).

במהלך הסמסטר יועלו חלק מהחומרים לאתר הקורס ותינתן הנחייה לקריאה.